

รายงานผลการดำเนินงานด้านสุขภาพสัตว์ ในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เดือน มิถุนายน 2563

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการสัตวแพทย์ภาคเหนือตอนล่าง

วันที่ 19 มิถุนายน 2563 เวลา 15.05 น. สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ โครงการเลี้ยงแพะพระราชทานพันธุ์แบล็คเบงกอล หนึ่งในโครงการทหารพันธุ์ดี ค่ายสมเด็จพระเอกาทศรถ จังหวัดพิษณุโลก ในการนี้ นายณฤพล พร้อมขุนทด ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาการสัตวแพทย์ภาคเหนือตอนล่าง พร้อมด้วย นางสาวอังคณา ชันทะบุตร นายสัตวแพทย์ชำนาญการ ฝ้าฯ รับเสด็จฯ

การดำเนินการด้านสุขภาพสัตว์ ในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ดังนี้

1. การตรวจวินิจฉัยและชันสูตรโรคสัตว์

ระหว่างวันที่ 21 มีนาคม 2563 ถึงวันที่ 20 มิถุนายน 2563 ศวพ. ภาคเหนือตอนล่าง ได้รับตัวอย่างจากโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ค่ายสมเด็จพระเอกาทศรถและค่ายพ่อขุนผาเมือง จำนวน 171 ตัวอย่าง ประกอบด้วย ซากสัตว์ เลือด ซีรัม มูลสัตว์ และสวอปจมูก (nasal swab) ผลการชันสูตรซากและสวอปจมูก พบการติดเชื้อแบคทีเรีย ส่วนผลการตรวจหาปรสิตในทางเดินอาหารส่วนใหญ่พบพยาธิตัวกลม รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ตัวอย่างจากโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ส่งตรวจเพื่อการชันสูตรโรคสัตว์ ณ ศวพ. ภาคเหนือตอนล่าง ระหว่างวันที่ 21 มีนาคม 2563 ถึงวันที่ 20 มิถุนายน 2563

เจ้าของ	ชนิดสัตว์	ชนิดตัวอย่าง	จำนวนตัวอย่าง	ผลการตรวจ
ค่ายสมเด็จพระเอกาทศรถ	แพะ	ซาก	3	ผลการผ่าซาก <u>พบ</u> ปอดอักเสบ จำนวน 3 ตัวอย่าง ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ - <u>พบ</u> เชื้อแบคทีเรีย ชนิด <i>E. coli</i> จำนวน 1 ตัวอย่าง - <u>พบ</u> เชื้อแบคทีเรีย ชนิด <i>Mycoplasma</i> spp. และ <i>Nocardia</i> spp. จำนวน 1 ตัวอย่าง
		มูลสัตว์	54	<u>พบ</u> ปรสิตในตัวอย่างมูลสัตว์ - พยาธิตัวกลม (GI-nematode) จำนวน 31 ตัวอย่าง - พยาธิตัวตืด (<i>Moniezia benedeni</i>) จำนวน 2 ตัวอย่าง - บิด (Coccidia) จำนวน 1 ตัวอย่าง
	จมูก	สวอป	4	<u>พบ</u> เชื้อแบคทีเรียชนิด - <i>Mycoplasma</i> spp. จำนวน 3 ตัวอย่าง - <i>Mannheimia haemolytica</i> จำนวน 3 ตัวอย่าง
		ซีรัม	53	ให้ <u>ผลลบ</u> ต่อการตรวจหาภูมิคุ้มกันต่อโรค布鲁เซลลา ให้ <u>ผลลบ</u> ต่อการตรวจหาภูมิคุ้มกันต่อโรคเมลิออยด์
ค่ายสมเด็จพระเอกาทศรถ	กระบือ	เลือด	54	<u>ไม่พบ</u> ปรสิตในเลือด
		เลือด	1	<u>ไม่พบ</u> ปรสิตในเลือด
ค่ายพ่อขุนผาเมือง	เป็ด	ซาก	2	<u>ไม่พบ</u> เชื้อแบคทีเรียก่อโรค <u>ไม่พบ</u> สารพันธุกรรมกาฬโรคเป็ด (duck plague) <u>ไม่พบ</u> เชื้อไวรัสไข้หวัดนกและนิวคาสเซิล

ตารางที่ 2 ผลการทดสอบความไวของเชื้อแบคทีเรีย *E. coli* ต่อยาปฏิชีวนะ

S (sensitive) หมายถึง ยาที่ใช้ได้ผลดี

I (intermediate) หมายถึง ยาที่ใช้ได้ผลปานกลาง

R (resistant) หมายถึง ยาที่ใช้ไม่ได้ผล

ชนิดสัตว์ แพะเนื้อ ตัวอย่างส่งตรวจ ตับ ม้าม และ inguinal ln. เชื้อแบคทีเรีย *E. coli*

ยาปฏิชีวนะ	ผลการทดสอบ	หมายเหตุ
Amoxicillin clavulanic acid	S	
Ampicillin	S	
Cephalothin	I	
Ciprofloxacin	S	
Doxycycline	S	
Gentamicin	S	
Kanamycin	I	
Nalidixic acid	S	
Norfloxacin	S	
Ofloxacin	S	
Streptomycin	I	
Sulfamethoxazole/trimethoprim	S	
Tetracycline	S	
Tobramycin	S	

ตารางที่ 3 ผลการทดสอบความไวของเชื้อแบคทีเรีย *Mannheimia haemolytica* ต่อยาปฏิชีวนะ

S (sensitive) หมายถึง ยาที่ใช้ได้ผลดี

I (intermediate) หมายถึง ยาที่ใช้ได้ผลปานกลาง

R (resistant) หมายถึง ยาที่ใช้ไม่ได้ผล

ชนิดสัตว์ แพะเนื้อ ตัวอย่างส่งตรวจ nasal swab เชื้อแบคทีเรีย *Mannheimia haemolytica*

ยาปฏิชีวนะ	ผลการทดสอบ	หมายเหตุ
Amoxicillin clavulanic acid	R	
Ampicillin	R	
Ceftiofur	S	
Doxycycline	R	
Enrofloxacin	S	
Erythromycin	R	
Penicillin G	S	
Sulfamethoxazole/trimethoprim	S	

2. การดำเนินการด้านตรวจสุขภาพสัตว์ ของคณะทำงานดูแลด้านสุขภาพสัตว์ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตามคำสั่ง ศวพ. ภาคเหนือตอนล่างที่ 52/2563 เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานดูแลด้านสุขภาพสัตว์ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

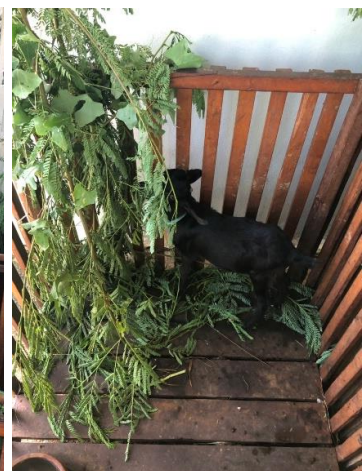
ตั้งแต่วันที่ 21 มีนาคม ถึง 31 พฤษภาคม 2563 ศวพ. ภาคเหนือตอนล่าง ไม่ได้ดำเนินการตรวจเยี่ยมประจำสัปดาห์ เนื่องจากสถานการณ์การระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 19 (COVID-19) และเริ่มดำเนินการอีกครั้งในเดือนมิถุนายน 2563 รายละเอียดดังนี้

วันที่ 4 มิถุนายน 2563 สพ.ญ. อังคณา ชันทะบุตร และ สพ.ญ. พรทิพย์ วิสุทธิคุณาธาร ดำเนินการตรวจเยี่ยมการปฏิบัติงานและติดตามการรักษาประจำสัปดาห์ ทำการตรวจสุขภาพแพะป่วยด้วยอาการระบบทางเดินหายใจ จำนวน 2 ตัว อาการตาอักเสบ จำนวน 4 ตัว และแพะที่มีร่างกายซูบผอม จำนวน 1 ตัว ทำการรักษาโรกระบบทางเดินหายใจด้วยยาปฏิชีวนะและโรคตาอักเสบด้วยการล้างตา ผลการรักษาดีขึ้นและปล่อยเข้าฝูงเมื่อให้ยาครบตามกำหนด

ส่วนแพะที่มีร่างกายซูบผอม ผลการตรวจร่างกายพบว่า อัตราการเต้นของหัวใจเร็วกว่าปกติ การทำงานของกระเพาะอาหารส่วนรูเมน (rumen) ไม่สมบูรณ์ จึงทำการรักษาโดยการให้สารน้ำปรับสมดุลร่างกาย วิตามิน และเก็บตัวอย่างเลือด มูลแพะ และสวอปจมูกส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการ ผลการตรวจพบพยาธิตัวกลมในตัวอย่างออกจากระและพบเชื้อแบคทีเรียชนิด *Mannheimia haemolytica* และ *Mycoplasma spp.* ในตัวอย่างสวอปจมูก

วันที่ 10 มิถุนายน 2563 สพ.ญ. อังคณา ชันทะบุตร และ น.สพ. ดิสภรณ์ อรรถาเวช ติดตามการรักษาแพะที่มีร่างกายซูบผอม ซึ่งได้ทำการรักษาด้วยยาปฏิชีวนะตามผลการทดสอบความไวของเชื้อแบคทีเรียต่อยาปฏิชีวนะพร้อมทั้งทำการรักษาแพะป่วยรายใหม่ด้วยอาการระบบทางเดินหายใจและตาอักเสบ จำนวน 10 ตัว ผลการรักษาแพะที่มีร่างกายซูบผอม แพะสามารถกินได้มากขึ้น อัตราการเต้นของหัวใจและการทำงานของกระเพาะอาหารส่วนรูเมนพบว่า อยู่ในระดับปกติ

วันที่ 17 มิถุนายน 2563 น.สพ. สืบชาติ สัจจวาทิต และ สพ.ญ. รอยพิมพ์ มะพงษ์เพ็ง ติดตามการรักษาแพะที่มีร่างกายซูบผอมและรักษาแพะป่วยใหม่ด้วยอาการตาอักเสบ จำนวน 2 ตัว ผลการรักษาพบว่าแพะมีอาการดีขึ้น

ภาพที่ 1 การปฏิบัติงานตรวจเยี่ยมและติดตามการรักษาแพะป่วยประจำสัปดาห์ของคณะทำงานดูแลด้านสุขภาพสัตว์ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ศวพ. ภาคเหนือตอนล่าง ณ โครงการเลี้ยงแพะพระราชทานฯ ค่ายสมเด็จพระเอกาทศรถ